

Motion till riksdagen 2023/24:1671

av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S)

Stärkt demokrati

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av insatser för att öka valdeltagandet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skollagen för att öka möjligheten för politiska ungdomsförbund att besöka skolor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att myndigheter arbetar med att skapa tillit bland ungdomar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Medborgarnas möjlighet till inflytande i lokalsamhället är av största vikt, både för den enskilda individen och för förtroendet till samhället. De senaste åren har valdeltagandet minskat. I valet 2022 minskade valdeltagandet generellt men särskilt i socioekonomiskt utsatta områden där valdeltagandet redan var lågt sedan tidigare.

Bristande tilltro till politiken och politiskt utanförskap är med största sannolikhet skäl till detta, men praktiska omständigheter och låg kunskap om valen kan också ha varit bidragande faktorer.

Alla måste få chansen att göra sin röst hörd och det är av stor vikt att vi har en kontinuerlig dialog med medborgarna i våra socioekonomiskt utsatta områden och inte bara när det är val.

Ett lågt valdeltagande är djupt problematiskt för demokratin och vi måste förbättra vårt relationsbygge och vår dialog med grupper som upplever maktlöshet inför politiken. Vårt samhälle ska vara till för alla, och då måste samhället bjuda in.

Det är av största vikt att alla medborgare får möjlighet att göra sin röst hörd. Särskilda insatser behövs för att öka valdeltagandet i socioekonomiskt utsatta områden för att stärka det demokratiska systemet. För att underlätta valdeltagandet bör även förändringar genomföras inom röstlokalerna.

Skola och politik

I dagens samhälle ser vi hur andelen unga som är partipolitiskt aktiva minskar trots att intresset för politik i allmänhet ökar hos ungdomar. Att engagera fler unga i partipolitiken är en viktig del för att öka ungas inflytande i samhället.

Skolan har precis som de politiska partierna ett viktigt demokratiuppdrag och bör därför hjälpa ungdomsförbunden att nå ut till ungdomarna. Så ser det däremot inte ut idag. En bestämmelse i skollagen gör det möjligt för rektorerna att bestämma om politiska partier skall bjudas in eller inte. I skollagen beskrivs det att rektorns beslut skall vara motiverat ur ett objektivet urval samt att det skall göras på ett sakligt och opartiskt sätt som inte strider mot objektivitetsprincipen. Att ha ett objektivet urval är bra och viktigt för opartiskheten. Det objektiva urvalet exemplifieras vidare med att skolan kan välja att enbart bjuda in partier som är representerade i riksdagen, kommun eller regionfullmäktige, vilket är ett bra urval. Det som är själva problemet i skollagen är just att det fastställs att det är upp till rektorn att själv bestämma om politiska partier skall tas emot överhuvudtaget. När rektorerna väljer att inte ta emot vissa partier eller ungdomsförbund eller väljer att inte ta emot några alls på grund av något enstaka parti skadar det demokratin och möjligheten för ungdomar att faktiskt få reda på vad de olika partierna vill.

Skolan, tillsammans med politiska partier, har ett viktigt demokratiuppdrag och bör bistå ungdomsförbunden i att nå ut till eleverna. För att säkerställa att alla politiska partier representerade i riksdagen och region- eller kommunfullmäktige får möjlighet att besöka skolor, bör skollagen revideras.

Myndigheternas information och synlighet

Svenska folket har i internationella jämförelser en hög tillit till sina myndigheter. Däremot är skillnaden stor mellan olika samhällsgrupper, och utländska desinformationskampanjer sprids på sociala medier för att sänka tilliten och öka polariseringen i vårt samhälle. De stora klyftorna i samhället riskerar att slita isär Sverige och vi har ett ansvar att hålla ihop landet. Våra myndigheter ska finnas där för att upprätthålla de demokratiska ideal och de mänskliga rättigheter alla personer ska åtnjuta, vilket endast kan ske om vi har förtroende för våra myndigheter. I dagens samhälle ser vi ett större utanförskap och en ökad gängkriminalitet. För de ungdomar och familjer som befinner sig i riskzon för detta blir förtroendet för myndigheter ännu viktigare. Ett sätt att skapa ett större förtroende för samhällets myndigheter är att utöka samarbetet mellan dem. I många kommuner runt om i landet finns det ett etablerat SSPF-arbete, ett samarbete mellan socialtjänst, skola, polis och fritid för att fånga upp unga i riskzon för gängkriminalitet. Detta har fått positiva effekter och är något som borde implementeras i fler kommuner. För att öka tilltron och bryta tystnadskulturen behöver myndigheterna även nå ut till våra skolelever för att visa att de finns där för att skydda eleverna mot ofriheter som tvångsäktenskap, könsstympning och påtvingade religiösa symboler och skydda deras eget val att älska den man vill.

För att öka tillit och bryta tystnadskulturen behöver myndigheterna aktivt nå ut till skolelever samt informera om deras arbete och roll i samhället. Föreläsningar under skoltid, en gemensam informationskampanj av myndigheterna och obligatorisk samhällsorientering för nyanlända och arbetskraftsinvandrare föreslås för att förbättra denna situation. Dessutom bör SSPF, ett samarbete mellan socialtjänst, skola, polis och fritid,

implementeras i fler kommuner för att stärka samarbetet mellan dessa enheter och öka stödet till unga i riskzon för gängkriminalitet.

Alexandra Völker (S)

Azadeh Rojhan (S)